

Schoolondersteuningsprofiel

OBS De Zwerm

Ondersteuningsprofiel van **De Zwerm** in **Sint Maarten** (gem. Schagen)

Bestuur: Stichting Surplus, Grotewallerweg 3-12, 1742 NM Schagen, 0224-274555

Scholengroep **Warmenhuizen**

1. Functie van het ondersteuningsprofiel

In het ondersteuningsprofiel beschrijft de school haar mogelijkheden om leerlingen te ondersteunen wanneer het regulier aanbod van de school onvoldoende aansluit bij de ontwikkeling van de leerling. In het ondersteuningsprofiel zijn de daarvoor relevante gegevens opgenomen zodat voor ouders, samenwerkingsverband en de overige scholen van de scholengroep Warmenhuizen de mogelijkheden van de school duidelijk zijn.

Het ondersteuningsprofiel maakt een onderscheid in basisondersteuning en extra ondersteuning. De basisondersteuning ligt bij voorkeur bij alle scholen op een gelijk niveau. Afspraken over een minimumniveau worden in het samenwerkingsverband gemaakt en gelden voor alle scholen.

Extra ondersteuning kan per school verschillen. Bij extra ondersteuning gaat het om specifieke kwaliteiten van de school gericht op leerlingen die deze vorm van ondersteuning vragen. Extra ondersteuning vertaalt zich in arrangementen die de school kan bieden en waarvoor doorgaans extra middelen worden ingezet. Arrangementen kunnen deels structureel deel uitmaken van het ondersteuningsaanbod en deels een tijdelijk karakter hebben. Een arrangement geeft aan:

- welke deskundigheid wordt ingezet
- de tijd die beschikbaar is
- het programma dat uitgevoerd wordt en de gebruikte materialen
- het mogelijke specifieke gebruik van het schoolgebouw
- samenwerking met ouders, onderwijs en mogelijke ketenpartners

Het ondersteuningsprofiel geeft eveneens informatie over de basiskwaliteit van de school. Daarom is het oordeel van de inspectie over deze basiskwaliteit opgenomen in het ondersteuningsprofiel.

Het ondersteuningsprofiel van de school vormt voor ouders een houvast bij schoolkeuze en voor de scholen/besturen een houvast bij de toelating van leerlingen en het vinden van de meest geschikte plek voor een leerling.

De inhoud van dit schoolondersteuningsprofiel (SOP) bestaat uit:

- gegevens van de school
- karakteristiek en onderwijsvisie van de school
- kengetallen
- oordeel van de onderwijsinspectie
- organisatie van de ondersteuning
- ondersteuning sociaal emotionele ontwikkeling
- ondersteuning lezen en spelling
- ondersteuning rekenen en wiskunde
- grenzen aan ondersteuning
- professionalisering

2. Gegevens van De Zwerm in Sint Maarten

Schoolleiding	Marscha de Graaf
Telefoon	0224-561101
E-mail directie	m.degraaf@stichtingsurplus.nl
school	directie@bsdezworm.nl
Website school	www.bsdezworm.nl
Website stichting	www.stichtingsurplus.nl

3. Karakteristiek en onderwijsvisie van de school

3.1 Algemeen

De Zwerm is een openbare basisschool en is een onderdeel van Stichting Surplus, een openbaar schoolbestuur met 26 scholen in de Kop van Noord-Holland. De school ligt aan de Dorpsstraat 9b in Sint Maarten. De gymzaal staat in het centrum van het dorp. De Zwerm is gehuisvest in een gebouw uit 1978. De school bestaat uit 4 combinatieklassen, 1/2, 3/4, 5/6 en 7/8. Daarnaast hebben wij een ruime hal, een handvaardigheidsruimte en een overblijflokaal. De school beschikt over een prachtig plein. Het gebouw is toegankelijk voor mindervaliden.

We delen de kinderen in jaargroepen in. Dat houdt in dat in principe de leeftijd bepalend is voor de groep waarin het kind geplaatst wordt. Over het algemeen zijn de jaargroepen gecombineerd, waarbij twee groepen samen in een klaslokaal zitten (zgn. combinatiegroepen). De groepen 1 t/m 4 vormen de onderbouw; de bovenbouw bestaat uit de groepen 5 t/m 8.

Ons leerlingenaantal varieert naar verwachting tussen de 60 en de 70 en lijkt de komende jaren vrij stabiel te blijven.

Onze school heeft minder dan 15 % gewogen leerlingen. Het opleidings- en inkomensniveau van de inwoners van ons dorp is gemiddeld tot laag. Wij zijn de enige basisschool in dit dorp, nagenoeg alle kinderen uit St. Maarten bezoeken De Zwerm.

Uit onderzoek is gebleken dat er een relatie is tussen de (sociaal-)economische achtergrond van kinderen en hun leerprestaties m.b.t. de Nederlandse taal. Om een helder beeld te krijgen van de beginsituatie van leerlingen in groep 1 nemen we, wanneer een kind lager dan 85% in het OVM scoort, de Cito taal/rekenen af (net op welk onderdeel de leerling uitvalt).

Bij binnenkomst is er een intakeprocedure. De gegevens van de overdracht vanaf de peuterspeelzaal, het kinderdagverblijf of een vorige basisschool worden in het leerlingvolgsysteem gezet. Binnen 6 weken vindt een intakegesprek tussen de leerkracht en de ouders plaats, waarbij de startsituatie op de Zwerm van het betreffende kind het onderwerp is.

Verder is er een opvallend groot percentage leerlingen met (vermeende) dyslexie. Dit valt wellicht te verklaren doordat in dit kleine dorp veel kinderen familie van elkaar zijn. Zoals bekend is dyslexie erfelijk bepaald.

Het bovenstaande vraagt om extra didactische ondersteuning door onze leerkrachten, met name op het gebied van taal. Waar nodig wordt een klassenassistent ingezet om kinderen of kleine groepen kinderen extra te ondersteunen. In de lesroosters wordt extra tijd voor taal, lezen en spelling ingeroosterd.

Onze schoolpopulatie vraagt door deze sociaal- economische achtergrond bovendien om heldere gedragsregels in de school. Bij het opstellen van regels rondom het omgaan met elkaar hanteren wij een preventieve aanpak. Daarbij zijn de principes van de Kanjertraining ons uitgangspunt. De leerkrachten van onze school zijn allemaal opgeleid als Kanjertrainer. Zij geven de kinderen met hun gedrag het positieve en goede voorbeeld.

3.2 Visie = schoolschets

Samen leren, samen groeien.

Hoe willen we dat kinderen De Zwerm ervaren? Wat geven we ze mee voor de toekomst? En hoe doen we dat? Team, ouders en kinderen hebben over deze vragen nagedacht en antwoorden gezocht. Een schets van onze school.

Inrichting van de school en het schoolplein

“Op school ontdek ik steeds weer iets nieuws om mee te spelen en van te leren.”

Onderzoekend en ontwerpend leren vormen het uitgangspunt van ons onderwijs. Kinderen van De Zwerm worden daar voortdurend toe uitgedaagd door de inrichting van onze lokalen. Thema- en ontdekhoeken en ook kieskasten met leerspelletjes zorgen ervoor dat zij spelenderwijs leren. Door de toepassing van wetenschap en techniek in lessen als taal, rekenen en aardrijkskunde leren onze kinderen samen te onderzoeken, creatief te denken en oplossingen te beredeneren en uit te proberen. Met nieuwe materialen zoals computers, tablets, (Touch screen) digiborden en nieuwe lesmethodes komen we tegemoet aan de belevingswereld van kinderen uit de moderne maatschappij. Natuurlijk zijn ook de buitenruimten uitdagend ingericht; zelfs onze speeltoestellen, het buitenspel materiaal en de moestuin waarin kinderen zelf aan de slag gaan, helpen onze kinderen hun onderzoekend vermogen verder te ontwikkelen. Onze school is als een goed thuis: een veilige, schone omgeving, waar iedereen welkom is en ieder kind de ruimte en mogelijkheden heeft zich verder te ontwikkelen.

Pedagogisch klimaat

“We leren om leuk met elkaar te spelen.”

De Zwerm biedt een eenduidig, positief pedagogisch klimaat. Al onze leerkrachten zijn gecertificeerd kanjertrainer en helpen onze kinderen zich veilig te voelen op school en respect te hebben voor elkaar.

Bij De Zwerm richten we ons onderwijs zo in dat kinderen spelend en coöperatief leren. Ieder kind krijgt daarbij de aandacht en het aanbod dat het nodig heeft. Dit zorgt voor motivatie en leerplezier. Niet het overbrengen van kennis staat centraal, maar het leerproces zelf. Om aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van elk kind afzonderlijk, gebruiken we de meervoudige intelligentietheorie van Howard Gardner. Ieder kind heeft een eigen leerstrategie. Het aanleren van vaardigheden voor de toekomst (21stcenturyskills) is verweven in ons lesaanbod.

Anders samen zijn

“In de pauze is altijd wat te doen. Soms voetballen we, soms werken we in de moestuin.”

Op de Zwerm zijn de pauzes een belangrijk moment op de dag om even op een andere manier met elkaar samen te zijn. Leerkrachten spelen met de kinderen mee en bedenken nieuwe spellen en activiteiten om kinderen te activeren. Maar ook vieringen zijn een essentieel onderdeel van ons programma. Er is altijd tijd voor het vieren van successen en gezamenlijk periodes en projecten sluiten we feestelijk af, natuurlijk mogen ouders daarbij zijn. Leerkrachten stimuleren de kinderen hun creativiteit in te zetten en zo verder te ontwikkelen. Toneel, muziek, dans of een presentatie... Het kan allemaal en gebeurt regelmatig!

Leerkrachtvaardigheden

“Ik leer superveel van meester.”

Leerkrachten van De Zwerm genieten van hun werk en stralen dat uit. Zij zijn inlevend, communicatief vaardig en flexibel. Zij kunnen creatief denken, durven te experimenteren en oude methodieken los te laten. Het team functioneert daarbij als één geheel, dat biedt kinderen helderheid. En daarmee: vertrouwen in de kracht hun leerkracht!

Partners

“Mijn ouders komen kijken naar de presentatie van de projecten.”

Wij maken het onderwijs op De Zwerm samen; leerkrachten, kinderen en ouders. Leerkrachten begeleiden de leerlingen, kinderen van de bovenbouw helpen de kinderen van de onderbouw en ouders ondersteunen de leerkrachten. Daarbij maken wij graag gebruik van ontwikkelingen en mogelijkheden om ons heen. Zo werken wij hecht samen met regionale bedrijven en organisaties. En halen we de maatschappij graag binnen in de vorm van gastlessen of sprekers. En natuurlijk trekken we er ook zelf op uit in de vorm van excursies.

De Zwerm staat midden in de samenleving, letterlijk en figuurlijk. Dat houden we graag zo. Heldere, open communicatie met ouders, omwonenden en andere partners is daarbij onmisbaar. Maar ook koesteren we de toegankelijkheid, flexibiliteit en gemoedelijkheid van De Zwerm; het zijn de eigenschappen die De Zwerm uniek maken en die door onze omgeving worden gewaardeerd.

Eindprofiel van de leerling

“Ik wil voorbereid zijn op de middelbare.”

Kinderen van De Zwerm komen vol zelfvertrouwen van school. Zij kennen hun talenten en voelen zich verantwoordelijk voor hun eigen leerproces. Zij zijn zelfstandig, ondernemend en leren graag. Zelfreflectie, creativiteit,

kritisch denken en oplossingsgericht samenwerken zijn eigenschappen die zij daartoe hebben ontwikkeld en weten te benutten. Natuurlijk beschikken zij ook over een gedegen basis van taal en rekenen, zodat ze klaar zijn voor de middelbare school.

Maar ook zijn onze kinderen voorbereid op hun leven in de maatschappij. Zij zijn zich ervan bewust dat een gezonde leefstijl helpt om sturing te geven aan hun toekomst. En zij hebben geleerd dat het net zo belangrijk is om hun eigen mening goed onder woorden te brengen en zo op te komen voor zichzelf, als om te luisteren naar elkaar. Dat maakt onze kinderen weerbaar en betrokken!

Voor meer informatie verwijzen we naar de volgende websites:

- www.bsdezworm.nl
- www.stichtingsurplus.nl (bestuur)

4. Kengetallen

	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018
Leerlingaantallen	78	80	86	69
Uitstroom Havo/vwo	33%	55%	40%	40%
Uitstroom VMBO TL/Havo	22%	22%	10%	7%
Uitstroom TL	11%		20%	20%
Uitstroom VMBO KB	33%	11%	10%	17%
Uitstroom VMBO BB		11%	20%	16%
Uitstroom Praktijkonderwijs				
Gewichtenleerlingen 0,3	4	3	8	1
Gewichtenleerlingen 1,2	5	4	4	2
Verwijzingen naar:				
SBO				
SO				
Excellentie PK	0	1	0	0
Excellentie Eureka				

5. Oordeel van de onderwijsinspectie

Op 9 mei 2017 is er inspectiebezoek geweest op de Zwerm. De inspectie constateert dat het onderwijs op de Zwerm van een goede kwaliteit is. Van de 10 beoordelingen scoort de Zwerm 4 keer een goed en 6 keer een voldoende.

Hoofdconclusie:

De Zwerm heeft haar onderwijskwaliteit goed op orde. De school is als voorbeeldschool bezig met het verder ontwikkelen en uitbouwen van het wetenschap- en techniekonderwijs. Dit is duidelijk zichtbaar in het leerstofaanbod en de techniekhoeven. Daarnaast blijkt dat leraren helder kunnen uitleggen en alle leerlingen in hun ontwikkeling volgen. Uit peilingen en gesprekken met leerlingen, leraren en ouders komt naar voren dat zij de school als veilig ervaren en het pedagogisch klimaat erg waarderen. Samen met ouders en leerlingen, werkt het team er hard aan om haar ambities op het gebied van onder andere het techniekonderwijs te realiseren.

Voor de complete verslagen van de inspectie kunt u terecht op de website van de inspectie (www.onderwijsinspectie.nl).

6. Organisatie van de ondersteuning / niveaus van zorg

6.1 Onze zorgstructuur in de praktijk

Het systematisch doorlopen van de stappen van planmatig werken (signaleren, analyseren, uitvoeren en evalueren) wordt de zorgstructuur genoemd. Op onze school wordt deze cyclus doorlopen door middel van de plenaire evaluaties

van de Cito-toetsgegevens en trendanalyses (in februari en juni/juli), plenaire leerlingbesprekingen, eventuele aanmeldingen voor het OT (intervisiebijeenkomsten) en OT (ondersteuningsteam) bijeenkomsten. De intern begeleider heeft als taak de stappen in dit proces te coördineren. In de zorgstructuur van de school wordt een tiental stappen onderscheiden.

Signalering door de leerkrachten

De leerkrachten observeren de leerlingen continu en nemen de methodegebonden toetsen en Cito-toetsen af. De leerkrachten stemmen hun aanbod af op de onderwijsbehoeften van kinderen. De leerlingen worden in beeld gebracht middels het groepsplan. Het groepsplan wordt gecontroleerd of besproken met de IB'er. Er wordt kritisch gekeken naar de resultaten van de groep en van elke leerling afzonderlijk. De doelen in vaardigheidsscores en de onderwijsbehoeften van elke worden aan de hand daarvan opgesteld. Er wordt afgesproken welke leerlingen aanvullende doelen in het groepsplan krijgen, ingebracht worden in het OT, aangemeld worden bij het JAT en/of nader onderzocht moeten worden (diagnose) door de intern begeleider, dyslexiespecialist of een externe. Wanneer een leerling 2x achter elkaar een V-score haalt op de Cito schrijven wij een handelingsplan.

Uitvoeren van groepsplan door de leerkracht

Na deze controle/bespreking start de leerkracht met de uitvoering van het groepsplan. Het groepsplan wordt tussentijds (herfst en Pasen) geëvalueerd en zonodig bijgesteld.

Evaluatie groepsplan

Nadat de leerkracht de vorderingen van de leerling heeft geëvalueerd controleert de IB'er dit. Er wordt nagegaan of de gegeven hulp effect heeft gehad en worden voortgangsafspraken gemaakt. Indien de gegeven hulp onvoldoende effect had, wordt de leerling aangemeld voor intervisie.

Intervisiebijeenkomst

De leerkracht bespreekt het kind tijdens een teamoverleg intervisie. Er wordt besproken op welk gebied er zorgen zijn, wat er tot nu toe gedaan is en wat de hulpvraag van de leerkracht is. Leerkrachten, de intern begeleider en de directie zijn bij de intervisiebijeenkomst aanwezig. De kracht van deze school is dat het kleine team goed op de hoogte is van de ontwikkelingen bij alle leerlingen. Wij maken als professionals gebruik van elkaars specifieke kennis, kwaliteiten en expertise. Tijdens de intervisiebijeenkomst kan worden besloten of een leerling direct wordt aangemeld bij het OT, of dat eerst wordt afgewacht of het nieuwe groepsplan/handelingsplan/aanpak voldoende effect heeft.

Uitvoeren van handelingsuggesties door de leerkracht naar aanleiding van de intervisiebijeenkomst

Na de intervisiebijeenkomst start de leerkracht, met de aanbevelingen vanuit de intervisiebijeenkomst, met de uitvoering.

Evaluatiemoment door de leerkracht en eventueel intern begeleider

Nadat de leerkracht de vorderingen van de leerling heeft geëvalueerd en dit heeft geregistreerd in het groepsplan/handelingsplan zal er een vervolg vastgesteld worden. De leerkracht informeert de ouders hierover.

OT = ondersteuningsteam school (voorheen zorgteam)

Als er onvoldoende vooruitgang wordt geboekt door een leerling na de uitvoering van het groepsplan/handelingsplan of als wordt besloten tijdens de leerlingbespreking dat een bespreking in het OT noodzakelijk is, wordt een leerling aangemeld bij het OT. Een orthopedagoog is hierbij aanwezig. In het OT wordt besproken welke diagnostiek nodig is en welke extra hulp de leerling nodig heeft. Na het OT vinden de diagnose-activiteiten plaats. De intern begeleider en/of de orthopedagoog onderzoeken leerlingen en werken de onderzoeksgegevens uit. De ouders worden betrokken bij dit proces. Er zal direct contact zijn over de te nemen paden. Wanneer er geen aanvullende doelen gesteld kunnen worden binnen het groepsplan, wordt een individueel handelingsplan opgesteld.

Rapportagegesprek met de directie

Er vindt wekelijks overleg plaats tussen de intern begeleider en schoolleiding. De schoolleiding blijft zo op de hoogte van de leerlingenzorg op school. Schoolbeleid ten aanzien van de zorgstructuur kan zo nodig aangescherpt worden.

6.2 Niveaus van zorg

Niveau 1: Regulier aanbod basisgroep

De leerkracht geeft kwalitatief goed onderwijs aan haar/zijn groep leerlingen, speelt daarbij in op onderwijsbehoeften van leerlingen. De leerkracht:

- geeft de leerlingen voldoende tijd en gelegenheid tot leren;
- draagt zorg voor een betekenisvol onderwijsaanbod;
- stimuleert de betrokkenheid van leerlingen;
- gebruikt onderwijskundig verantwoorde methoden;
- stelt heldere minimumdoelen voor elk kind;
- geeft effectieve instructie en verwerking (taakgerichte leertijd);
- draagt zorg voor een gedifferentieerd onderwijsaanbod;
- voert een goed klassenmanagement;
- scheidt een positief werkklimaat en structuur;
- hanteert een flexibele klassenorganisatie;
- heeft een eenduidige pedagogische en didactische aanpak;
- is deskundig met betrekking tot methoden;
- werkt samen met collega's;
- evalueert regelmatig de vorderingen van de leerlingen.
- analyseert de toetsen en plant vervolgcacties

De leerkracht geeft een afgestemd aanbod aan alle kinderen en geeft deze begeleiding op basis van de signaleringsgegevens (methode afhankelijke toetsen, observaties en het OVMJK) die met de intern begeleider zijn besproken. Voor alle kinderen wordt de onderwijsbehoeften geformuleerd en in het groepsplan opgenomen. De kinderen worden geclusterd in instructie-onafhankelijke (plusgroep), instructiegevoelige (basisgroep) en instructie-afhankelijke (instructiegroep) groepen. Voor iedere groep worden de onderwijsdoelen en het onderwijsaanbod beschreven. Een omschrijving van dit aanbod wordt vastgelegd in de dag/weekplanning in de klassenmap, evenals het verloop en de evaluatie.

De groepsplannen worden na iedere Cito-afname (midden en einde schooljaar) geëvalueerd en bijgesteld. Tussentijds worden ze geëvalueerd en zo nodig aangescherpt (rond de herfstvakantie en rond Pasen). De leerkracht evalueert de gegeven ondersteuning (indien nodig met de intern begeleider) en gaat na of het aanbod het beoogde effect heeft gehad.

Indien de ontwikkeling van leerlingen daartoe aanleiding geeft, gaat de leerkracht over tot afgestemd aanbod (niveau 2).

Niveau 2: Regulier aanbod (plusgroep en instructiegroep)

Kinderen die niet binnen de basisgroep vallen, krijgen binnen het groepsplan extra begeleiding op basis van de signaleringsgegevens (methode gebonden toetsen, methode onafhankelijke toetsen, observaties en het OVMJK). Dit geldt in ieder geval voor kinderen die bij de CITO-toets een IV of V scoren en **voor kinderen die I+ scoren**. Voor deze kinderen worden de onderwijsbehoeften en de onderwijsdoelen door de leerkracht geformuleerd en opgenomen in een groepsplan. Een omschrijving van dit aanbod wordt vastgelegd in de dag/weekplanning in de klassenmap, evenals het verloop en de evaluatie.

Het groepsplan beschrijft de activiteiten binnen het speciale aanbod die de leerkracht met de leerling gaat uitvoeren. Hierbij kan gedacht worden aan didactische aanpassingen (instructiewijze en leertijd), ondersteuning bij het leerproces en/of extra hulpmateriaal. Het groepsplan wordt vervolgens in de groep uitgevoerd, eventueel met ondersteuning van een onderwijsassistent.

De leerkracht evalueert de gegeven ondersteuning (indien nodig met de intern begeleider) en gaat na of het aanbod het beoogde effect heeft gehad.

Op grond van de evaluatiegegevens tijdens de groepsbespreking wordt een voortgangsbeslissing genomen.

Dit kan zijn:

- doorgaan met het huidige aanbod totdat het gewenste resultaat bereikt is;
- terug gaan naar het niveau van het regulier aanbod (niveau 1);
- de problematiek is ernstiger en vraagt om speciaal aanbod met intern onderzoek (niveau 3).

Niveau 3: Speciale zorg na intern overleg/onderzoek

De leerkracht brengt in overleg met de intern begeleider de leerling in bij de intervisiebijeenkomst. Op basis van een door de leerkracht beschreven casus, verkennen de aanwezigen bij de intervisiebijeenkomst (leerkrachten, directie en de intern begeleider) oplossingen voor het probleem. Naar aanleiding hiervan stelt de leerkracht, eventueel samen met de intern begeleider aanvullende doelen binnen het groepsplan. Indien nodig wordt er een groeidocument, handelingsplan of persoonlijk ontwikkelingsperspectief gemaakt. Om in aanmerking te komen voor een ontwikkelingsperspectief moeten er aan bepaalde voorwaarden worden voldaan. Deze voorwaarden staan beschreven in de notitie 'Analyse en waardering van opbrengsten primair onderwijs' (onderwijsinspectie, 2012).

De leerkracht evalueert de gegeven hulp met de intern begeleider en gaat na of het speciale aanbod effect heeft. Op grond van deze evaluatie nemen de leerkracht en de intern begeleider een voortgangsbeslissing.

Als een leerling twee keer achtereenvolgens bij een Cito-toets een V scoort wordt er sowieso een handelingsplan geschreven (zie bijlage). Evenals bij kleuters van wie veel ontwikkellijnen niet in overeenstemming zijn met de leeftijd.

Het handelingsplan beschrijft de activiteiten binnen het speciale aanbod die de leerkracht met de leerling gaat uitvoeren. Hierbij kan gedacht worden aan didactische aanpassingen (instructiewijze en leertijd), ondersteuning bij het leerproces en/of extra hulpmateriaal. Het handelingsplan wordt vervolgens in de groep uitgevoerd, eventueel met ondersteuning van de intern begeleider en/of m.b.v. extra ondersteuning van een collega en wordt regelmatig geëvalueerd. De ouders worden van dit handelingsplan op de hoogte gesteld. Ook kan gekozen worden voor de inzet van specifieke trainingen buiten de groep zoals een faalangstreductietraining.

Als een leerling continu op I, I+ niveau presteert wordt de onderwijsbehoefte in het groepsplan beschreven. Zo nodig volgt een handelingsplan (zie protocol I, I+ leerlingen).

De leerkracht evalueert de gegeven hulp met de intern begeleider en gaat na of het speciale aanbod effect heeft.

Op grond van deze evaluatie nemen de leerkracht en de intern begeleider een voortgangsbeslissing. Dit kan zijn:

- doorgaan met de begeleiding in het speciale aanbod op dit niveau totdat het gewenste resultaat bereikt is;
- teruggaan naar het niveau van extra aanbod (niveau 2) of het niveau van algemeen aanbod (niveau 1);
- aanmelden bij de externe deskundige voor extern onderzoek (niveau 4).

Niveau 4: Zorg met behulp van externe ondersteuning

Als de leerling onvoldoende vooruitgang boekt (geen tot onvoldoende effect van het extra aanbod), wordt externe hulp ingeschakeld. De leerkracht bespreekt de leerling met de intern begeleider en meldt de leerling, via het formulier 'Groeidocument', aan bij het OT na overleg met en instemming van ouders. De beschikbare gegevens worden opnieuw verzameld en geanalyseerd. Het OT geeft aan welke stappen nodig zijn voor deze leerling. Vaste deelnemers aan het OT zijn de IB'er, de schoolleiding, de groepsleerkracht en een orthopedagoog. Ouders schuiven steeds vaker aan bij de bespreking in het OT. Ook andere deskundigen kunnen het OT versterken.

De leerkracht stelt, in overleg met het OT, en mede op basis van de adviezen en/of externe diagnosegegevens, een handelingsplan op. Meestal gaat dat in de vorm van een toevoeging aan het groepsplan, waarin de specifieke leerdoelen voor dit kind apart worden beschreven.

Wanneer een kind in aanmerking komt voor extra financiering (een arrangement) wordt de begeleiding beschreven in het groeidocument.

De leerkracht voert het handelingsplan vervolgens uit, eventueel ondersteund door de intern begeleider, een collega en/of een externe deskundige. Het handelingsplan wordt geëvalueerd en er wordt een voortgangsbeslissing genomen.

Dit kan zijn:

- teruggaan naar een van de eerdere niveaus van aanbod (niveau 1, 2, 3);
- doorgaan met de begeleiding door middel van het groeidocument (soms met hp) op niveau 4;
- einddoelen en tussendoelen van de leerling aanpassen aan zijn/haar mogelijkheden (ontwikkelingsperspectief);
- aanmelding bij de CTO of een van de clusterscholen;
- overgang naar het niveau van bovenschools aanbod (niveau 5).

Niveau 5: Zorg op het niveau van de scholengroep (nieuw m.i.v. 1.8.2014)

Wanneer extra ondersteuning, die de school niet alleen kan bieden, noodzakelijk lijkt, kunnen we momenteel om extra middelen vragen bij het samenwerkingsverband WSNS of via een leerling gebonden financiering.

Met ingang van 1 augustus 2014 vragen wij op basis van het zgn. groeidocument een *arrangement* aan bij het OTG¹.

Wij maken deel uit van de scholengroep Warmenhuizen.

Bij toekenning van een arrangement voor extra ondersteuning, kan die ondersteuning zowel op de eigen school *als op een andere school binnen de scholengroep* worden geboden. Ook in deze fase blijven ouders direct betrokken.

Niveau 6: Zeer speciale zorg: bovenschools aanbod (samenwerkingsverband en REC)

Wanneer een leerling niet verder verantwoord begeleid kan worden in de basisschool is de grens van het aanbod van de basisschool bereikt.

In het Samenwerkingsverband Kop van Noord-Holland wordt inhoud gegeven aan een aantal bovenschoolse voorzieningen. Daarbij worden de mogelijkheden bekeken van aanbod op de basisschool met ondersteuning van bovenschoolse voorzieningen, of het aanbod op een speciale school voor basisonderwijs of andere gespecialiseerde hulp. Hiervoor wordt advies ingewonnen bij CTO².

Binnen de zorgstructuur volgt na indicatie toekenning van faciliteiten om het kind zo goed mogelijk te kunnen begeleiden met ondersteuning van de consulent jonge risico kinderen.

Daarnaast heeft het samenwerkingsverband uren ingekocht voor consultatieve ondersteuning bij de OBD voor vraaggestuurd ondersteuning op dit gebied waar alle basisscholen gebruik van kunnen maken.

Als de hulpvraag van een leerling de zorgmogelijkheden van de school overstijgt, kan de leerling erbij gebaat zijn om overgeplaatst te worden naar een andere school. In de praktijk zal het hierbij gaan om een school voor speciaal basisonderwijs of een regionaal expertise centrum (REC). Het REC is onderverdeeld in vier clusters:

De CTO geeft een toelaatbaarheidsverklaring af die nodig is voor een plaatsing op één van deze bovenschoolse voorzieningen.

- Voorzieningen van het samenwerkingsverband:
 - Speciaal Basisonderwijs (SBaO);
 - Plusklas;
 - 'REC 3': lichamelijk, geestelijk en meervoudig gehandicapten;
 - 'REC 4': kinderen met ernstige opvoedingsproblemen en psychiatrische problemen.
- Speciaal onderwijs (SO):
 - REC 1: visueel gehandicapten;
 - REC 2: auditief gehandicapten en kinderen met spraak/taalmoeilijkheden;

Aanwezige expertise personeel

Op De Zwerm is de volgende expertise aanwezig:

¹ OndersteuningsTeam van de scholenGroep

² Commissie Toelating Onderwijsvoorzieningen

- de intern begeleider heeft een IB-opleiding afgerond;
- twee teamleden zijn opgeleid tot leescoördinator
- alle teamleden zijn geschoold Kanjertrainer

Schoolleiding en intern begeleider zorgen samen met de leerkrachten van onze school voor het op voldoende niveau functioneren van een *samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor ...*

- ... het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen
- ... het systematisch volgen en analyseren van de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen
- ... het op basis van een analyse van verzamelde gegevens tijdig bepalen van de aard van de te bieden ondersteuning
- ... het planmatig uitvoeren van de ondersteuning
- ... het regelmatig evalueren van de effecten van de ondersteuning

Aanmeldingsprocedure

Schoolniveau

Wanneer ouders hun kind aanmelden op De Zwerm, waarbij ze aangeven dat hun kind een specifieke ondersteuningsbehoefte heeft, gaan we altijd eerst met hen in gesprek. Samen met de ouders / verzorgers kijken we wat het kind nodig heeft en we bespreken de mogelijkheden die we als school kunnen bieden. We willen een realistisch ontwikkelingsperspectief schetsen op basis van een reële inschatting van de onderwijsbehoeften van het kind.

Scholengroep

Wanneer we tot de conclusie komen dat plaatsing op De Zwerm niet haalbaar is, dan gaan we samen met de ouders / verzorgers op zoek naar een beter alternatief binnen de regio (scholengroep). De school neemt hierbij het initiatief, waarbij intensieve communicatie en afstemming essentieel zijn.

Samenwerkingsverband niveau

Wanneer plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs of op de plusvoorziening van het samenwerkingsverband aan de orde lijkt dienen we deze aanvraag, weer in overleg met de ouders, in bij de CTO. De CTO geeft een toelaatbaarheidsverklaring af die nodig is voor een plaatsing op één van deze voorzieningen.

Voor meer informatie over onze zorgstructuur verwijzen we u naar onze schoolgids, dat geheel gewijd is aan de wijze waarop we onze ondersteuning aan leerlingen organiseren.

7. Ondersteuning Sociaal Emotionele Ontwikkeling

7.1 Basiskwaliteit

Een steeds belangrijker wordend aspect van het onderwijs is het begeleiden van de kinderen met betrekking tot de sociaal emotionele ontwikkeling. Voor het aanleren en versterken van wenselijk gedrag, het leren samenwerken, verantwoordelijkheid dragen en andere sociaal emotionele aspecten in het kader van burgerschap, gebruiken we de methode "Kanjertaining"

7.2 Basisondersteuning

Wanneer kinderen door een bepaalde oorzaak zich niet of minder snel ontwikkelen op het gebied van deze sociaal emotionele ontwikkeling, al dan niet als gevolg van een aanwijsbare aangetoonde oorzaak als ADHD, autisme gerelateerde stoornissen of anderszins, dan is het aan de leerkrachten om de kinderen hierin specifiek te begeleiden. Vooral door de steeds grotere kennis die hierover beschikbaar komt en de steeds hogere eisen die de maatschappij aan de scholen stelt om deze kinderen te begeleiden, is het van belang om hierin continu te blijven scholen en te ontwikkelen.

Begeleiding en ondersteuning kunnen bieden is geen "vast" gegeven, maar zal steeds moeten worden afgestemd op de specifieke ondersteuningsbehoeften van het kind. Zo nodig volgen de leerkrachten scholing die aansluit bij de onderwijsbehoefte van onze kinderen. Ook kunnen door wisselingen in personele bezetting de ondersteuningsmogelijkheden ook wisselen. Het hieronder genoemde aanbod geeft dan ook vooral een indicatie weer van de ondersteuning die we in principe kunnen bieden, gerelateerd aan onze ondersteuningsstructuur.

Begeleiding zal altijd afgestemd worden in overleg met de ouders en moet passen binnen de mogelijkheden van de school. Wij kunnen nu de volgende ondersteuning realiseren.

- ADHD: herkennen, opstellen begeleidingsplan, structurele aanpak in de klas, al dan niet met externe ondersteuning;
- ASS³ problematiek: herkennen, bieden van veiligheid en een vaste structuur in de reguliere klassensituatie, binnen de dynamiek van de reguliere basisschool;
- meerkunners en hoogbegaafdheid: herkennen, aansluiten bij hun ontwikkelbehoeften in de klas;
- faalangst en concentratieproblemen: herkennen, gerichte begeleiding door individuele gesprekken door IB'er of leerkracht;
- oorzaken van achterblijvende lees- taalontwikkeling (mogelijk dyslexie) herkennen, opstellen begeleidingsplan, structurele aanpak in de klas, al dan niet met externe ondersteuning;
- Hiaten in sociale vaardigheden, signalering, inzet kanjertraining en eventueel onderwijsassistente.

7.3 Extra ondersteuning

In een aantal gevallen hebben kinderen behoefte aan meer specialistische ondersteuning. Zo nodig wordt nader onderzocht welke ondersteuning nodig is. In overleg met het OTG vindt vertaling plaats in de vorm van een *arrangement*, waarin doorgaans het ter beschikking stellen van deskundige menskracht (formatie) en/of middelen en duidelijke werkdoelen zijn opgenomen. In overleg met de ouders wordt dit opgenomen in het groeidocument.

(De uitvoering van) extra ondersteuning is altijd contextafhankelijk: het betreffende kind, zijn ouders, de klas, de fysieke condities (ruimte, speciale voorzieningen zoals bijv. aangepast meubilair), de leerkracht en het team. Daarmee bedoelen we: extra ondersteuning kan binnen de grenzen van veiligheid en beheersbaarheid. Zodra die in het geding zijn en er bijv. sprake is van een negatieve invloed op het leer- en leefklimaat in een groep, kan dit leiden tot een nieuw, ander besluit (arrangement).

Op de Zwerm is het mogelijk om ondersteuning te bieden op enkele specialismen, mits hiervoor voldoende extra ondersteuningsmogelijkheden (arrangementen) beschikbaar zijn:

- opvang en begeleiding van leerlingen met het syndroom van Down tot en met groep 2
- opvang en begeleiding van leerlingen met ADHD
- opvang en begeleiding van leerlingen met ASS-problematiek

³ Autistisch Spectrum Stoornis, waaronder PDD NOS

8. Ondersteuning lezen en spelling

8.1 Basiskwaliteit

We besteden veel aandacht aan het leesonderwijs. We hanteren een doorgaande lijn in zowel Technisch als Begrijpend lezen. In groep 1-2 worden voorbereidende activiteiten gedaan en in groep 3 wordt begonnen met het leren lezen. In groep 3 maken we gebruik van de methode Veilig Leren Lezen. Na het aanvankelijk lezen in groep 3, wordt er in groep 4 t/m 8 veel tijd en aandacht besteed aan het Voortgezet Technisch Lezen. Hiervoor maken we gebruik van de methode Estafette. Tegelijk komt de nadruk steeds meer op het begrijpend (en later ook het studerend) lezen te liggen.

Lezen is een manier om kennis tot ons te nemen, iets te weten te komen over andere meningen en culturen, om informatie te verzamelen over allerlei onderwerpen. En je kunt van boeken ook gewoon lekker genieten. Het is dus belangrijk, dat kinderen goed leren lezen en vooral plezier hebben in het lezen van een boek. Forceren heeft over het algemeen weinig zin, uitdagen, het goede voorbeeld geven en stimuleren echter wel!

Ontcijferen van een tekst is één, maar snappen wat je leest is natuurlijk minstens zo belangrijk! Daarvoor is, naast de vaardigheid van het ontcijferen, nog nodig:

- een rijke woordenschat,
- een brede algemene kennis,
- vertrouwd zijn met de structuren van onze taal (spelling, zinsbouw, tekstopbouw e.d.),
- en de kennis / het gebruik van strategieën voor lezen met begrip.

Het tijdstip waarop onze leerlingen in contact komen met aanvankelijk lezen, schrijven en rekenen is heel verschillend. In onze visie kunnen cognitieve vaardigheden worden aangeboden op het moment dat kinderen hiervoor belangstelling tonen. Dit moment willen wij echter niet afwachten en aan het toeval overlaten, maar stimuleren door het creëren van allerlei spelactiviteiten. Een activiteit krijgt vaak extra betekenis als het kind het herkent uit de 'echte' wereld.

Technisch lezen

In de onderbouw wordt veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van geletterdheid. Ieder kind heeft van nature belangstelling voor prentenboeken en wil ook net zo lezen en schrijven als volwassenen. Met dit gegeven voor ogen kan door een goed aanbod van activiteiten het kind komen tot belangstelling voor letters, woorden en tekst. Omdat deze ontwikkeling niet bij ieder kind gelijk loopt, starten we het leren lezen niet voor ieder kind op eenzelfde moment.

Het veelvuldig gebruik maken van boeken vinden wij op school heel belangrijk. Ook stimuleren wij sterk om thuis een boek te lezen zodat de leerlingen veel leeskilometers maken wat zorgt voor het goed onder de knie krijgen van de belangrijkste activiteit van de basisschool: het leren lezen.

Vanaf groep 3 gaan we met de leerlingen op een planmatige, gestructureerde manier met lezen aan de gang. Hiervoor gebruiken we de methode Veilig Leren Lezen. De nadruk ligt vooral op het technisch leesproces (het omzetten van geschreven letters/woorden in gesproken tekst, en omgekeerd) maar er is ook al aandacht voor tekstbegrip. Want lezen is pas echt leuk en zinvol als je snapt wat er staat!

Als het goed is, kunnen alle kinderen lezen aan het einde van groep 3. Dat betekent echter niet dat de aandacht voor de technische aspecten van het leesproces verslappen. D.m.v. de methode *Estafette* blijven we – gedifferentieerd – het correct, vlot en op toon lezen oefenen tot in groep 8!

We gebruiken de volgende methodes in relatie tot technisch lezen:

- Groep 1-2 *Schatkist* als bronnenboek en de map *Fonemisch Bewustzijn*
- Groep 3 *Veilig Leren Lezen* (aanvankelijk lezen)
- Vanaf groep 4 *Estafette* (voortgezet technisch lezen)

Snappet

Op de Zwerm maken we gebruik van tablet en krijgen de kinderen via Snappet de volgende vakken aangeboden:

- Woordenschat
- Spelling
- Taal
- Rekenen

Wat is Snappet:

Doel van Snappet: Snappet wil de kwaliteit van het basisonderwijs verbeteren door een tablet met benodigd lesmateriaal beschikbaar te stellen voor ieder kind. Deze tablet dient als interactieve (slimme) vervanging voor de huidige (werk-)boeken en sluit aan op de meest gebruikte lesmethoden.

Het is een redelijk betaalbare en onderwijsinhoudelijk sterk instrument. Kijk voor meer informatie op

www.snappet.org.

Hoe werkt het:

Onze leerkracht geeft de gewone les-instructie met behulp van het digiborden. De verwerking (opgaven) doet de leerling echter via de tablet en niet meer in een schrift. De leerling ziet daardoor meteen of hij/zij de opgave goed heeft gedaan. Is het fout? Dan kan de leerling de opdracht meteen verbeteren. Directe feedback: niet meer wachten tot leerkracht de antwoorden heeft nagekeken, maar direct zien of je het goed of fout doet. Dit is een enorm verschil met het werken in een schrift.

Maar er is meer. De leerkracht kan via de computer meekijken hoe de opdrachten worden gemaakt door de leerlingen. De leerlingen zijn met naam te zien. Achter de naam ziet de leerkracht of een opdracht goed of fout gemaakt is. Rood is fout, oranje betekent dat de leerling er meer dan 1 keer voor nodig had om het goede antwoord te geven en groen is in 1 keer goed. Ook kan de leerkracht zien hoever de leerling is gevorderd met de leerstof. Stel dat er een bepaalde opdracht door veel leerlingen fout wordt gemaakt kan de leerkracht deze opdracht nogmaals klassikaal uitleggen. De leerkracht kan via het digibord laten zien hoe de klas heeft gewerkt (de namen kunnen weggelaten worden).

Op dit moment worden de tablets voor rekenen, taal, spelling en woordenschat ingezet vanaf groep 4. Als de kinderen klaar zijn met de opdrachten kunnen ze aan 'doelen' gaan werken. Dit zijn de doelen die per leerjaar zijn vastgesteld. De leerlingen maken de opdracht en Snappet analyseert. Zijn de opdrachten fout gemaakt dan wordt de volgende opdracht makkelijker. Zijn ze meteen goed gemaakt, worden de opdrachten moeilijker. Zo werkt iedereen op zijn niveau en blijft ieder kind gemotiveerd om verder te gaan met oefenen (en dus met de leerdoelen). Niet onbelangrijk: de snelle leerlingen hoeven niet meer te wachten tot de hele klas klaar is. Ze kunnen zelfstandig aan hun doelen werken en worden uitgedaagd doordat ze steeds iets moeilijkere opgaven krijgen.

Wat zijn de voordelen:

- De leerlingen krijgen meteen feedback op wat ze doen.
- Betere leerresultaten door verhoogde motivatie en concentratie van de leerlingen.
- Meer individuele differentiatie mogelijk.
- Direct inzicht in de leervoortgang van de klas en individuele leerlingen.
- Meer tijd voor instructie, lesvoorbereiding en remediëring door automatisch nakijken en foutenanalyse.
- Tegelijk digitaal aan de slag (in plaats van om beurten op de computer) doordat ieder kind een eigen tablet heeft.
- Meer doelgericht / opbrengst gericht werken. Doordat Snappet de opgaven heel sterk richt op de einddoelen staat niet meer de methode centraal maar het eindresultaat.

Woordenschat

Woordenschat is het taaldomein waarin het verwerven van woordvormen en woordbetekenissen centraal staat. Een uitgebreide woordenschat is een belangrijke basis voor schoolsucces: nieuwe kennis kan gekoppeld worden aan al bestaande kennis. Niet alleen bij Nederlands, maar bij alle vakken op school.

Interactief voorlezen helpt de woordenschatontwikkeling van jonge kinderen. Door boeken en verhalen komen kinderen in aanraking met veel nieuwe woorden die ze in hun dagelijkse leven niet zo gauw tegenkomen. Gesprekken en verwerkings-activiteiten stimuleren de woordenschat.

In de middenbouw is woordenschatonderwijs vooral gericht op het leren van nieuwe woordbetekenissen. Daarnaast is er aandacht voor strategieën voor het onthouden en afleiden van betekenissen uit de context.

In de bovenbouw leren kinderen zelfstandig strategieën toepassen om de betekenis van nieuwe woorden af te leiden en te onthouden. Het doel van woordenschatonderwijs is de leerlingen receptief (begrijpen) en productief (gebruiken) over zo veel mogelijk woorden te laten beschikken.

Begrijpend lezen

Begrijpend lezen is de verbanden tussen woorden en zinnen in geschreven taal kunnen zien en begrijpen. Het is een actief, probleemoplossend proces. De leerling achterhaalt tijdens het lezen de betekenis van taal. Een leerling moet welbewust nadenken over de betekenis van de tekst.

Begrijpend lezen kun je op verschillende manieren stimuleren. Daarbij gebruikt een lezer zgn. strategieën. Een manier is het hardop denken bij het lezen van een tekst. Door de leerlingen hardop leesstrategieën toe te laten passen en feedback te geven worden zij bewust van het proces dat zich in het hoofd van een lezer afspeelt. Andere strategieën zijn activeren van achtergrondkennis en doen van voorspellingen over de tekst.

Wij besteden op school veel tijd en aandacht aan begrijpend lezen. Bij de jongste kinderen gaat het om begrijpend luisteren, maar de manier van werken is uiteindelijk dezelfde, met aandacht voor de inhoud (woordenschat, kennis) en strategieën om te begrijpen wat je hoort, wat je ziet, wat je leest.

- In de kleutergroepen oefenen we met allerlei teksten en verhalen het begrijpend luisteren.
- In groep 3 is er al aandacht voor begrijpend lezen in de methode *Veilig Leren Lezen* en *Jippie* lezen.
- In de groepen 4 t/m 8 gebruiken wij de methode *Lezen in beeld*, soms aangevuld met *Nieuwsbegrip*.

Taal en spelling

Vanaf groep 4 verschuift de aandacht naar, of beter gezegd: breiden we de aandacht uit tot andere aspecten van taal.

Spelling wordt een apart vak en in het taalboek worden allerlei oefeningen gemaakt waarmee de kinderen kennismaken met de structuur van onze taal en ze deze steeds beter leren doorgronden: schrijfoopdrachten, tekstsoorten herkennen, geslacht van een woord, enkelvoud/meervoud, verkleinwoorden, voegwoorden, verwijswwoorden, zinsontleding, woordsoorten enz.

Voor taal gebruiken we de volgende methoden:

- *Schatkist* als bronnenboek, in groep 1 en 2
- *Veilig Leren Lezen* in groep 3
- *Taal actief*, vanaf groep 4

8.2 Basisondersteuning

De basiskwaliteit van de school is van voldoende niveau om de meeste leerlingen een ruim voldoende leesvaardigheid te laten verwerven.

We toetsen het technisch en begrijpend lezen met behulp van het Cito-leerlingvolgsysteem en de methodegebonden toetsen. Deze laten zien wanneer een leerling (on)voldoende leesvorderingen maakt. Wanneer er sprake is van een stagnatie of juist een versnelling in de leesontwikkeling, dan krijgen deze leerlingen een verlengde, intensievere instructie van de leerkracht of een ander aanbod.

Wij zijn er op gericht om dyslexie tijdig te herkennen en ondersteunen de leerlingen vanaf groep 2 gericht.

8.3 Extra ondersteuning

Voor leerlingen die ondanks de uitbreiding van de instructie- en oefentijd onvoldoende vorderingen maken, treffen we extra maatregelen.

Minimaal driemaal per week krijgt de leerling extra ondersteuning met behulp van de materialen van Connect (groep 3 en 4) of Ralfi (hogere groepen). In totaal gaat het om tenminste één uur per week. Door een doelgerichte planning in de groep en de inzet van de onderwijsassistent kunnen we deze inzet structureel waarborgen.

Afhankelijk van de vooruitgang die de leerling boekt, brengen we door deze werkwijze ook in kaart of er mogelijk sprake is van een ernstig leesprobleem of van een leesstoornis. Afhankelijk van de mate waarin de problemen zich voordoen, schakelen we ouders in voor het regelen van een tijdelijk behandeltraject buiten de school (bijv. logopedie).

Het monitoren van kinderen begint al in de kleutergroepen, waarbij we naast observaties en gerichte toetsing ook het instrument OVMJK gebruiken om signalen van taalachterstanden of een taalvoorsprong vast te leggen. Op het moment dat we signalen krijgen van mogelijke dyslexie, zorgen wij voor goede dossiervorming en wordt gestart met specifieke ondersteuning, waarbij ook de ouders worden geïnformeerd. Om daadwerkelijk vast te stellen of er sprake is van dyslexie, toetsen we kinderen vanaf groep 4, conform het landelijk vastgestelde dyslexieprotocol.

Meerkunners werken onder andere met *Topklassers*, *Muiswerk* en *Plusboek Taal*. Zie bijlage 1 Beleid I & I+ leerlingen.

9. Ondersteuning rekenen en wiskunde

9.1 Basiskwaliteit

Over het algemeen verwerven de meeste leerlingen met behulp van het onderwijsaanbod uit de methode voldoende rekenvaardigheid in hun ontwikkeling naar functionele rekenvaardigheden. De referentieniveaus geven vulling aan de inhoud en moeilijkheid. Voor het basisonderwijs geldt het streefniveau (1S) en fundamenteel niveau (1F).

In de kleutergroepen werken we met dagelijkse observaties en met hulp van een leerlingvolgsysteem volgen we de ontwikkeling van jonge kinderen. We sluiten aan bij de onderwijsbehoeften door een weloverwogen aanbod van activiteiten. We hebben een beredeneerd aanbod van rekenactiviteiten, waarbij we als bronnenboek de methode "Schatkist" hanteren. Ook gebruiken we "Rekenen met peuters en kleuters" en halen rekenactiviteiten voor de kleuters van het internet. Deze activiteiten krijgen vorm tijdens de thema's.

De Zwerm werkt vanaf groep 3 met de vernieuwde versie van de methode "Pluspunt". Vanaf groep 4 gebruiken de leerlingen daarvoor de tablet. Onze leerlingen worden ingedeeld in drie niveaus, waarbij de leerkracht de kinderen specifieke instructie en verwerking geeft. Na ieder blok wordt door middel van een toets bekeken of de leerling de stof beheerst. Afhankelijk van de uitkomst van de toets, krijgt de leerling gerichte oefeningen, die aansluiten bij zijn of haar niveau.

Kinderen die de stof al goed beheersen krijgen in een aantal gevallen een aparte aanpak, waarbij er gedifferentieerd wordt op tempo, inhoud en hoeveelheid.

9.2 Basisondersteuning

De reguliere basisondersteuning bij het rekenonderwijs bestaat uit het structureel werken op 3 niveaus, aangevuld met aparte leerlijnen voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Extra oefenstof, extra instructie aan de instructietafel of juist extra uitdagende opdrachten stimuleren de kinderen om zich verder te ontwikkelen. In veel gevallen wordt de intern begeleider gevraagd om mee te denken over de meest effectieve aanpak voor de leerling.

9.3 Extra ondersteuning

Wanneer over een periode van zes maanden een leerling onvoldoende baat heeft bij het afgestemde aanbod (op basis van de methode) is aanvullend (intern) diagnostisch onderzoek nodig om de aard van de problemen beter in kaart te brengen.

Vaak wijst dit onderzoek uit dat de leerling in een of meer leerlijnen hiaten heeft of dat te snel is overgestapt naar een te hoog abstractieniveau. Het is belangrijk vast te stellen of er sprake is van een automatiseringsprobleem of een begripsprobleem.

Begrip is vereist, voordat automatisering zich duurzaam ontwikkelt.

Wanneer de bron van de problemen is vastgesteld kan met behulp van een individueel arrangement gewerkt worden aan ontbrekende of zwakke schakels in de verschillende categorieën. Voor een deel kan gebruik gemaakt worden van onderdelen van de gebruikte methode. We zetten als het ware een stap terug en nemen een deel van de leerlijn nogmaals door. Ook staan hulpmaterialen als Maatwerk ter beschikking om tijdelijk extra accent te leggen op onderdelen van leerlijnen binnen de verschillende domeinen. Een en ander leggen we vast in het handelingsgerichte groeidocument, in samenspraak met ouders / verzorgers of in het groepsplan.

Meerkunners werken onder andere met *Rekentijgers*, *Muiswerk* en *Topklassers*. Zie bijlage 1 Beleid I en I+ leerlingen.

10. Grenzen aan ondersteuning

De Zwerm besteedt veel tijd en energie aan het begeleiden van leerlingen met een bijzondere ondersteuningsvraag. Ouders worden proactief betrokken en in samenspraak met hen stellen we ondersteuningsarrangementen op.

Echter, we blijven een reguliere basisschool die tegen grenzen van ondersteuning kan oplopen. Deze grenzen zijn bereikt wanneer:

- een leerling niet meer te sturen is en/of zo agressief is dat de veiligheid van andere leerlingen en/of de leerkracht in het geding is;
- er ondanks de nodige ondersteuning stilstand in de ontwikkeling is;
- een leerling zoveel begeleiding van de leerkracht vraagt dat dit teveel ten koste gaat van de aandacht voor de overige leerlingen;
- een leerling de draagkracht van een leerkracht te boven gaat en er geen verdere mogelijkheden zijn voor ondersteuning en/of overplaatsing naar een andere groep.

Wanneer de grens van onze ondersteuning bereikt is, gaan we, via de scholengroep, over naar het niveau van bovenschoolse ondersteuning, zoals al eerder aangegeven.

11. Professionalisering

Professionalisering en ontwikkeling

De Zwerm heeft als visie de basiskwaliteit van de leerkrachten zo hoog mogelijk te houden. Iedere leerkracht heeft daarom een Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP), dat jaarlijks in overleg met de directie wordt vastgesteld. Door functioneringsgesprekken, observaties, eigen behoeften en de behoeften van de school krijgt het POP concreet vorm. Het team heeft een budget tot zijn beschikking om dit plan uit te voeren. De leerkrachten zijn zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van hun leerkrachtdossier.

Op schoolniveau is er de komende periode gerichte teamscholing voor de borging van de volgende aspecten: Begrijpend lezen, unitonderwijs en hoogbegaafdheid

Op basis van de kaders en afspraken binnen het SWV is er gerichte scholing geweest op het gebied van gedrag (Positive Behaviour Support, 2013-2014) en hoogbegaafdheid (eerste periode 2013-2014).

In het schooljaarplan, waarvan u een samenvatting vindt in onze schoolgids (te downloaden van www.bsdezerm.nl) staat aangegeven welke onderwerpen we als team oppakken.

Tenslotte, mocht u na het lezen van dit schoolondersteuningsprofiel nog vragen of opmerkingen hebben, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen. We gaan graag met u in gesprek.

Juli 2018,
Marscha de Graaf

Bijlage 1: Beleid I en I+ leerlingen

Op De Zwerm is een structurele aanpak van meerkunners gericht op bewust leerkrachtgedrag bij de benadering van I en I+ leerlingen:

Onze visie op de omgang met I en I+ leerlingen is tweeledig:

1. Verdiepen, verbreden en compacten. Meerkunners worden op hun niveau beoordeeld: wij verwachten bovengemiddelde prestaties.
2. Leerlingen die in een vak meerkunner zijn, stimuleren we om zich op hun ontwikkel- en leerpunten te richten. Hierbij is zelfsturing een belangrijk element.

Enkele voorbeelden van onze huidige aanpak zijn:

- Wij gebruiken de differentiatiemogelijkheden binnen Snappet op het gebied van rekenen, spelling en taal.
- Bij rekenen wordt met sterretje 3 aanpak van Pluspunt gewerkt. Daarnaast gebruiken wij de Reken tijgers, Kien en de Rekenkalenders.
- Bij taal wordt gebruikgemaakt van de verdiepende opdrachten die de methode biedt.
- We bieden de mogelijkheid om een basiscursus Frans, Engels, Duits, Spaans en Wiskunde te doen.
- We maken gebruik van de werkboeken Topklassers.
- Meerkunners worden als tutor ingezet.
- Leerlingen worden uitgedaagd om een les van een van de zaakvakken voor te bereiden voor de rest van de klas.
- De kinderen kunnen werken met de Lego Mindstorm, waarbij een beroep wordt gedaan op alle vakgebieden. Aan de orde komt o.a: probleemoplossend denken, programmeren en presenteren.
- Plaatsing in de plusklas van Surplus, waarbij de betreffende leerling een dagdeel andere meerkunners aan uitdagende opdrachten werkt.
- Uitdaging met betrekking tot wetenschap en techniek.
- Een eigen weekprogramma.
- Vooraf van een blok de toets maken, vervolgens krijgen zij alleen nog stof aangeboden waarop zij uitvallen.
- Werken met mijnproject.nl. Hierbij maken kinderen zelfstandig werkstukken en leren zij plannen en presenteren.
- Uitdaging op het gebied van WO.

Bijlage 2: Overgangsbeleid groep 2 naar groep 3

Hier beschrijven we hoe we omgaan met de verschillen in ontwikkeling tussen jonge kinderen bij ons op school en op welke wijze wij bepalen of een leerling doorgaat naar groep 3. Uitgangspunt is het feit dat de kinderen allemaal op hun eigen niveau, op vierjarige leeftijd, bij ons binnenkomen. In groep 3 wordt elk nieuw schooljaar gestart met klassikaal onderwijs. Om de kinderen een gedegen start mee te geven vinden wij het wenselijk dat kinderen minimaal bijna twee jaar kleuteronderwijs gevolgd hebben, voordat ze overgaan naar groep 3.

In principe hanteren we de grens van 1 oktober. Als een kind zich op zowel cognitief als sociaal/emotioneel vlak bovengemiddeld ontwikkelt, wordt in overleg met de ouders besloten om te versnellen. Uit het OVMJK blijkt dat de ontwikkeling van het kind verder is dan gezien zijn leeftijd verwacht mag worden. In de praktijk gaat dit om de leerlingen die geboren zijn in de maanden oktober, november en in uitzonderlijke gevallen december. Kinderen worden in de kleutergroep middels het OVMJK gevolgd. Hieruit krijgen wij een zo objectief mogelijk beeld van het kind.

Halverwege groep 2 zijn de volgende 4 mogelijkheden te zien:

1. Kinderen die cognitief op voldoende of goed niveau presteren en ook sociaal-emotioneel gezien goed functioneren. Wij verwachten dat ze voldoende toegerust zullen zijn om na de zomervakantie in groep 3 te kunnen beginnen. Kinderen die bovengemiddeld ontwikkelen, bijvoorbeeld doordat ze een extra jaar in groep 2 doormaken, bieden we extra uitdaging aan, passend bij hun eigen ontwikkeling. In zeldzame gevallen kan een kind versneld naar groep 3 gaan. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de mogelijke effecten op lange termijn. Hierover is regelmatig contact met de ouders. Wanneer er verschil van mening is over het te nemen besluit, wordt de onderwijsbegeleider geconsulteerd. Uiteindelijk zal de mening van de school als professionele organisatie de doorslag geven.

2. Kinderen die cognitief op voldoende niveau presteren, maar sociaal-emotioneel gezien twijfels rijpheid oproepen. Bij deze kinderen zijn zorgen over de overgang naar groep 3. Zij zullen misschien problemen krijgen wanneer zij langere tijd zelfstandig aan opdrachten moeten werken. Ook kunnen zij onzeker worden en kan er faalangst ontstaan. Hierover wordt met de IB-er overleg gevoerd. We beschrijven het aanbod op het gebied van werkhouding en concentratie goed in het groepsplan. We kijken of deze speciale aanpak positief effect heeft op het kind. Wanneer halverwege mei blijkt dat het kind niet de gewenste ontwikkeling vertoont, stoppen we met extra begeleiding. We besluiten dan dat het kind nog niet naar groep 3 gaat. Gedurende dit traject is er regelmatig contact met de ouders. Wanneer er verschil van mening is over het te nemen besluit, wordt de onderwijsbegeleider geconsulteerd. Uiteindelijk zal de mening van de school als professionele organisatie de doorslag geven. Deze leerlingen worden in het daarop volgende jaar wederom een expliciet in het groepsplan beschreven betreffende de kleuterverlenging.

3. Kinderen die cognitief op onvoldoende niveau presteren, maar sociaal-emotioneel wel goed functioneren. Wanneer het kind niet op het cognitieve niveau van de groep zit, wordt overlegd met de IB-er. Hierna wordt het specifieke onderwijsaanbod beschreven in het groepsplan in de periode februari - maart om te kijken of met extra hulp een positieve ontwikkeling in gang gezet kan worden. Wanneer hierdoor erg goede ontwikkeling te zien is gaat deze leerling in het nieuwe schooljaar naar groep 3. Als er een wat kleinere positieve ontwikkeling te zien is, kan besloten worden de extra begeleiding beschreven in het groepsplan voort te zetten en na een aantal weken weer te evalueren. Uitgangspunt voor de overgang naar groep 3 is dat het kind grotendeels op eigen kracht kan starten in groep 3. Er zal regelmatig contact plaatsvinden met de ouders. Wanneer er verschil van mening is over het te nemen besluit, zal de mening van de school als professionele organisatie de doorslag geven. Een mogelijkheid is om de OBD extra onderzoek te laten verrichten.

4. Kinderen die zowel cognitief als sociaal-emotioneel onder het gemiddelde van groep 2 presteren. Wanneer er een geringe achterstand is, zal door middel van een extra onderwijsaanbod, beschreven in het groepsplan geprobeerd worden om het kind op een voldoende niveau te krijgen. Dan volgt dus de route zoals beschreven bij punt 2 of 3. Er is hierover regelmatig contact met de ouders. Wanneer er verschil van mening is over

het te nemen besluit, zal de mening van de school als professionele organisatie de doorslag geven. Er is vrijwel altijd een mogelijkheid om de OBD extra onderzoek te laten verrichten.

Tijdspad informeren ouders over kleuterverlenging / kleuterversnelling:

<p>November</p>	<p>De leerkrachten van groep 1/2 hebben overleg gehad met de IB-er over de kinderen in groep 1/2 die in aanmerking komen voor een kleutergroepverlenging of eventuele versnelling. (kinderen die in de maanden oktober, november en december 5 jaar worden, de zogenaamde risicoleerlingen).</p> <p>Eerste gesprek met de ouders van deze leerlingen. We bespreken met de ouders of het kind met ingang van het volgend schooljaar wel met groep 3 kan beginnen. We geven in het gesprek met de ouders m.b.t. de schoolloopbaan van het kind ook aan wat we gaan doen om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en op welke wijze men daar thuis eventueel aan bij zou kunnen dragen. We geven de ouders tevens aan wanneer we de definitieve beslissing nemen over het vervolg van de schoolloopbaan van het kind. Gekoppeld aan die beslissing geven we ook aan hoe we het kind bij de groep 2 verlenging willen begeleiden. Daarbij kan het gaan om het kind de gelegenheid te geven zich verder te ontwikkelen, het bieden van speciale begeleiding en het bieden van b.v. leesbegeleiding aan kinderen die in de loop van het jaar toe zijn aan lezen.</p>
<p>Januari / februari</p>	<p>Na de afname van de citotoetsen vindt er eerst een overleg plaats tussen de groepsleerkrachten, de directie en de IB-er. Opnieuw worden deze leerlingen uitgebreid besproken. Er wordt een vervolgspraak gemaakt met de ouders en er wordt opnieuw bekeken hoe het kind zich ontwikkelt. Dit wordt bekeken aan de hand van het OVMJK en de uitslagen van de citoresultaten.</p>
<p>April</p>	<p>De groepsleerkracht neemt in overleg met de directie en IB-er een definitief besluit t.a.v. de schoolloopbaan van het kind op basis van de gegevens uit het OVMJK en de resultaten van de citotoetsen. De ouders worden geïnformeerd over het definitieve besluit. Een besluit genomen op basis van de gegevens uit het OVMJK en de resultaten van de citotoetsen.</p>

Bijlage 3: Doublure- en versnellersbeleid

Om tot een verantwoorde beslissing te komen ten aanzien van al of niet bevorderen volgen wij voor deze procedure onderstaand stappenplan:

- De groepsleerkracht volgt de leerling aan de hand van zowel methodegebonden als methodeonafhankelijke toetsen.
- De leerkracht maakt observaties van de leerling.
- De ontwikkeling van de leerling wordt periodiek besproken met de intern begeleider.
- De ontwikkeling wordt besproken met de leerkracht van de voorgaande groep.
- In eerste instantie zal de leerling bij achterstand extra begeleiding krijgen. Deze begeleiding wordt geëvalueerd en vastgelegd in het leerlingendossier. Zo nodig wordt hierbij het advies gevraagd van de OBD.
- De zorg wordt met de ouders besproken en vastgelegd in het leerlingendossier.
- Als de verwachting bestaat dat deze leerling gebaat is bij doublure, bespreekt de groepsleerkracht de gegevens van de observaties en van het volgsysteem met de ouders en wordt er een voorlopig besluit genomen t.a.v. doubleren.
- De leerkracht en/of intern begeleider maakt een paar weken voor het eind van het schooljaar het definitieve standpunt bekend aan de ouder(s)/verzorger(s).
- Wanneer er verschil van mening tussen de ouders en de school is over het te nemen besluit, zal de mening van de school als professionele organisatie de doorslag geven.

Als een kind halverwege het schooljaar blijkt niet mee te kunnen met het aanbod van de groep, wordt hij zo mogelijk opgenomen in het groepsplan van de onderliggende groep. Anders volgt er een aangepast programma voor de rest van het lopende schooljaar. Daarna volgt doublure. Terugplaatsing naar vorige groep is ook mogelijk.

Versnellersbeleid

Om tot een verantwoorde beslissing te komen ten aanzien van versnellen (een groep overslaan) volgen wij voor deze procedure onderstaand stappenplan:

- De groepsleerkracht volgt de leerling aan de hand van zowel methodegebonden als methodeonafhankelijke toetsen.
- De leerkracht maakt observaties van de leerling.
- De ontwikkeling van de leerling wordt periodiek besproken met de intern begeleider.
- De ontwikkeling wordt besproken met de leerkracht van de voorgaande en volgende groep.
- In eerste instantie zal de leerling bij voorsprong extra begeleiding krijgen. Deze begeleiding bestaat uit verbreden/ verdiepen van de lesstof (bijv. Spaans, techniek, wiskunde enz.) en wordt geëvalueerd en vastgelegd in het leerlingendossier. Zo nodig wordt hierbij het advies gevraagd van de orthopedagoog.
- De zorg aan de bovenkant wordt met de ouders besproken en vastgelegd in het leerlingendossier.
- Als de verwachting bestaat dat deze leerling gebaat is bij een groep over te slaan, bespreekt de groepsleerkracht de gegevens van de observaties en van het volgsysteem met de ouders en wordt er een voorlopig besluit genomen t.a.v. versnellen.
- De leerkracht en/of intern begeleider maakt een paar weken voor het eind van het schooljaar het definitieve standpunt bekend aan de ouder(s)/verzorger(s).
- Wanneer er verschil van mening tussen de ouders en de school is over het te nemen besluit, zal de mening van de school als professionele organisatie de doorslag geven.
- Eventuele IQ-test is nodig voor de feitelijke onderbouwing.

Als een kind halverwege het schooljaar blijkt niet mee te kunnen met het aanbod van de groep, wordt hij zo mogelijk teruggeplaatst in zijn vorige groep. Het volgen van een aangepast programma voor de rest van het lopende schooljaar is ook een mogelijkheid.

Doublure/versnelling is niet zinvol als:

De leerling meer van hetzelfde krijgt

Als hij/zij bij dezelfde leerkracht blijft & deze lage verwachtingen heeft of een negatieve band

Een deuk geeft in het zelfbeeld van het kind

Uit zijn sociale relaties wordt gehaald

Doublure/versnelling is wel zinvol als:

De leerling de stof anders aangeboden krijgt

Als de leerkracht een goede band heeft met het kind en hoge haalbare doelen stelt

Het zelfbeeld van het kind er goed door blijft

Hij sociale aansluiting vindt bij zijn groepsgenoten die jonger zijn

Bijlage 4: Dyslexie protocol de Zwerm:

Wanneer een leerling bij ons op school een dyslexieverklaring heeft, kan hij gebruik maken van compenserende en dispenserende maatregelen.

Voor leerlingen met EED, ernstige enkelvoudige dyslexie, biedt de school dankzij het SWV Kurzweil aan. Kurzweil is een compenserende software voor lees- en schrijfproblemen zoals dyslexie. Kurzweil heft belemmeringen op die worden ervaren bij teksten lezen, schrijven en begrijpen. Daardoor kunnen leerlingen sneller werken en op hun eigen niveau presteren. Kurzweil groeit mee van de basisschool tot aan de het afronden van de studie.

Daarnaast zijn er voor alle leerlingen met dyslexie de maatregelen die voortkomen uit het boek: Protocol leesproblemen en dyslexie voor groep 5-8.

Maatregelen:

Voldoende leestijd geven

Minder leeswerk of leeswerk van een lager AVI-niveau

Voorleeshulp

Inzetten Sprint

Typen i.p.v. schrijven

Werkvermindering

Spelfouten niet meetellen bij bepaalde vakken

Mondelinge overhoring

Leerling hoeft niet zelf te schrijven

Begrijpend lezen:

Bereidt teksten uit de methode voor begrijpend lezen en de zaakvakken voor met de leerlingen door

- De tekst samen te vatten
- Moeilijke woorden uit te leggen
- Een kopie van de tekst mee te geven
- De tekst tijdens Ralfi te oefenen

Zorgt voor voldoende ondersteuning tijdens het lezen van een tekst door:

- Tutor-lezen
- Hulp bij het ordenen van informatie
- Inzet van ICT

Vat na het lezen de tekst nog een samen en geeft de leerling positieve feedback

Schrijven:

Zorgt voor een goede voorbereiding van de schrijfactiviteit door:

- Van te voren af te spreken of spellingsfouten beoordeeld worden en zo ja, welke
- Ervoor te zorgen dat de leerling vóór het schrijven de benodigde informatie verzamelt en ordent
- De leerling voor het schrijven de tekst laat voorstructureren

Zorgt tijdens het schrijven voor het gebruik van hulpmiddelen zoals naslagwerken, spellingskaarten en ICT

Koppelt de leerling aan een goede schrijver

Laat de leerling met behulp van een stappenplan zijn schrijfwerk controleren

Bijlage 5: Toetskalender

Oktober/nov.:	groep 1 en 2:	OVMJK
Oktober:	groep 1 t/m 8:	Kanjertraining
Januari:	groep 2:	Cito rekenen en taal
	groep 3 t/m 8:	Cito rekenen
	groep 4 t/m 8:	Cito begrijpend lezen
Februari:	groep 8:	Cito werkwoordspelling
	groep 3 t/m 8:	Cito spelling
	groep 3:	Kaart 1 en 2 DMT
	groep 4 t/m 8:	AVI-DMT
Jan./feb.:	groep 1 en 2:	OVMJK
April:	groep 1 t/m 8:	Kanjertraining
Juni:	groep 1 en 2:	OVMJK + inventarisatie dyslexie
	groep 2:	Cito rekenen en taal (alleen de leerlingen die uitvielen op de vorige cito)
	groep 3 t/m 7:	AVI-DMT
	groep 3 t/m 7:	Cito spelling
	groep 7:	Cito werkwoordspelling
	groep 3 t/m 7:	Cito rekenen
	groep 3 t/m 7:	Cito begrijpend lezen (als optie)